

#aquiproubullying

Activitats didàctiques per a l'alumnat

Aproximació a l'assetjament

Educació Primària
Dossier per a l'alumnat

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
2	Competències socioemocionals	Sensibilització
		Aprofundiment
3	Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
		Aprofundiment
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
		Secundària
2	Competències socioemocionals	Primària
		Secundària
3	Gestió positiva dels conflictes	Primària
		Secundària
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
		Secundària
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
		Secundària
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
		Secundària

Aproximació a l'assetjament Aquestes activitats didàctiques estan integrades en el programa d'innovació educativa #aquiproubullying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies.		60 minuts
Introducció L'assetjament escolar o maltractament entre iguals constitueix un fet que condiciona greument la convivència en els centres educatius. Afecta directament els alumnes que el pateixen i els que el provoquen, però també els seus companys, tant a nivell personal, acadèmic com relacional. És important conèixer bé aquest fenomen i identificar les situacions d'assetjament per poder ajudar els alumnes i donar-los eines que els permetin gestionar millor els conflictes relacionals, de manera que, en cap cas, puguin ser vulnerables a patir-lo, permetre actuacions abusives o tenir conductes agressives o assetjadores. El ciberassetjament presenta uns trets específics que el fan encara més perjudicial.	Objectius • Sensibilitzar els alumnes sobre la importància del respecte i l'amabilitat en les relacions del grup. • Conèixer el fenomen de l'assetjament i les seves característiques: definició, agents, tipus, trets més destacats... • Identificar una situació concreta d'assetjament. • Afavorir un debat a l'aula sobre l'existència de possibles casos d'assetjament.	
Índex d'activitats • Activitat 1: La consideració • Activitat 2: Una aproximació a l'assetjament. Lectura de fragments de <i>Wonder</i>. • Activitat 3: Trets característics de l'assetjament.	Paraules clau i definició • Consideració: Valoració positiva dels companys, respecte, amabilitat, bàsics per a un bon clima. • Assetjament escolar: Conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder. • Agressor: Persona que inicia l'assetjament i en pren part activa. • Espectador: Persona que observa una situació d'assetjament. • Víctima: Persona que pateix una situació d'assetjament amb greus conseqüències en el seu desenvolupament personal (inseguretat, ansietat, baixa autoestima, etc.). • Exclusió social: Tipus d'assetjament caracteritzat per rebutjar, ignorar, no deixar participar un company en la dinàmica del grup.	
Recursos • InfoK - 02/05/2016 - Especial Bullying. Programa de TV3 en què trobareu, entre altres continguts, testimonis de persones que han patit assetjament i orientacions per detectar-lo i com fer-hi front. • El llibre antibullying: Wonder (1:28) on l'autora parla breument de la importància dels petits gestos i l'amabilitat.		

Activitat 1

La consideració

10 minuts

Wonder és una novel·la esplèndida per parlar de les relacions humanes dins i fora de l'àmbit escolar. El protagonista és l'August, un noi de 10 anys amb la cara desfigurada per un trastorn genètic. A causa dels seus problemes clínics, l'August no ha pogut ser escolaritzat amb normalitat i el relat recull el seu primer any a l'escola Beecher, on cursarà el cinquè curs de l'escola elemental. Allà coneixerà companys i companyes que ampliaran el seu reduït món d'amistats i un munt de professors que estimularan el seu aprenentatge. No li serà fàcil, haurà de vèncer alguns obstacles, però l'August viurà un munt d'experiències que l'enriquiran profundament. Una d'aquestes persones que coneix a l'escola és el senyor Brown, mestre de Llengua. El senyor Brown té l'hàbit d'elaborar al llarg del curs una llista de preceptes que hauran d'ampliar els seus alumnes. Què és un precepte? Doncs una mena de lema, una norma de conducta que ens ajuda a conviure. El primer lema que enuncia el senyor Brown a l'inici de curs és el següent:

“Si has de triar entre tenir raó o ser considerat, tria ser considerat”.

1.1 Què vol dir ser considerat? Coneixes el significat d'aquesta paraula?

1.2 I nosaltres, som considerats?

A continuació, llegeix aquestes preguntes i comenta-les amb el teu company:

1. Valores positivament els teus companys/es?
2. Procures respectar les seves opinions i creences?
3. Intentes ser amable i ajudar-los quan tenen algun problema?
4. Mires de jugar i compartir el teu temps amb tots els teus companys i companyes, sense exclusions?
5. Es pot tenir consideració per una persona que no t'agrada?

Un cop hàgiu acabat, fareu una posada en comú de les vostres respostes amb el mestre o mestra.

1.3. I què trieu? Tenir raó o ser considerats?

El lema del senyor Brown pot ser un principi adient per tenir en compte a partir d'ara en les vostres relacions a l'aula i fora d'ella. A instàncies del vostre mestre o mestra, acabeu per triar què preferiu: tenir raó o ser considerats.

Activitat 2

Una aproximació a l'assetjament. Lectura de fragments de *Wonder*

30 minuts

Llegeix aquesta informació i, a continuació, els fragments de *Wonder*. Després respon a les preguntes sobre el text.

- **Què és assetjar?**

Quan ens barallem ens fem mal, però també fem mal quan insultem una persona o ens en burlem i també quan no la deixem participar o quan la fem fora del grup i ningú no la vol, de manera que sempre es queda sola. També fem mal quan malparlem d'algú en la seva absència per tal que els altres no li facin costat. **Tot això és assetjar.**

- **En l'assetjament tothom hi juga un rol**

L'assetjament no és un problema individual, sinó que afecta tot el grup i tothom hi juga un rol. Destaquem, doncs, els papers més importants:

- Agressor: Comença el maltractament i en pren part activa.
- Seguidors: No comencen el maltractament, però en prenen part activa.
- Espectadors: No prenen posició, no intervenen.
- Defensors: No els agrada el maltractament i ajuden la víctima o ho intenten.
- Víctima: Persona sotmesa al maltractament per part del grup.

Lectura de fragments "Nens estranys" i "La Pesta" de *Wonder*

Com hem explicat abans, *Wonder* és una novel·la on l'August explica les seves experiències el primer any que va a l'escola. A més de l'August, que té una anomalia a la cara que el fa "diferent" a la resta de companys, en la novel·la sentim altres personatges que parlen en primera persona i ens expliquen el que passa a l'escola Beecher. Un d'aquests personatges és la Summer, una noia simpàtica i extravertida, que es fa molt amb l'August a l'hora de dinar, malgrat el seu aspecte. Escoltem el que diu:

Hi ha nens que vénen i em pregunten per què em faig tant amb "l'esguerro". Són nens que gairebé ni el coneixen. Si el coneguessin, no l'anomenarien així.

- *Perquè és un nen molt simpàtic! -dic jo sempre-. I no li digueu així.*

(...)

El primer dia em vaig asseure amb ell perquè em feia pena. I ja està. Vaig veure un nen amb un aspecte molt estrany en una escola completament nova per a ell. Ningú no parlava amb ell. Tothom se'l mirava. Totes les nenes de la taula murmuraven coses sobre ell. No era l'únic nen nou de l'escola, però sí era l'únic de qui parlava tothom. El Julian l'havia batejat com el Nen Zombi i tothom li deia així. Ja l'has vist, el Nen Zombi? Aquestes coses de seguida corren. I l'August ho sabia. Si ser nou ja és dur quan tens una cara normal, imagina't amb una cara com la seva!

Així que vaig anar cap allà i em vaig asseure amb ell. No n'hi ha per a tant. Tant de bo la gent deixés de fer-ne una muntanya.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 4

Només és un nen. El nen més estrany que he vist en ma vida, d'acord. Però un nen, al cap i a la fi.

(...)

Va ser precisament jugant als quatre cantons amb l'August que em vaig assabentar d'això de la Pesta. Es veu que el "joc" dura des del principi de curs. Qualsevol que toqui sense voler l'August té només trenta segons per rentar-se les mans o per trobar un desinfectant, si no vol agafar la Pesta, perquè fins ara ningú no ha tocat l'August... almenys directament.

Preguntes sobre el text

Un cop llegits aquests fragments, responeu per parelles aquestes preguntes:

1. Creus que, en general, els nens de l'escola Beecher es mostren considerats amb l'August?
2. Com penses que aquesta situació pot afectar l'August?
3. T'agradaria ser objecte de malnoms, rumors i jocs com la Pesta per part dels teus companys de classe?
4. Creus que el fet que l'August sigui diferent justifica l'actitud dels seus companys?
5. Què es per a tu "ser normal"?
6. Tenint en compte que es parla d'assetjament quan de manera intencionada i repetida malparlem d'una persona, la insultem, ens en burlem, no la deixem participar o la fem fora del grup i ningú no la vol, creus que la situació que es descriu en aquests fragments es pot considerar com a assetjament?
7. Identifica els principals agents en la nostra història. Qui assetja? Qui és assetjat? Qui són els observadors?

Activitat 3

Trets característics de l'assetjament

20 minuts

Escoltem què ens diu l'August, el protagonista de la novel·la, en un altre fragment:

Vam estar un temps que només parlàvem de la "guerra". El pitjor mes va ser febrer. Va ser quan pràcticament no ens parlava ningú i, a més, el Julian ja havia començat a deixar-nos notes als armariets. Les del Jack eren molt tontes, tipus: "Fas pudor, tros de formatge!" o "Ja no caus bé a ningú".

Jo rebia notes tipus: "Esguerro!" I una altra que deia: "Fot el camp d'aquesta escola, orc!"

(...)

Aquell mes el Julian, el Miles i el Henry també van fer un parell de males passades al Jack. A mi, no me'n van fer cap, suposo que perquè sabien que si els pescaven fent-me bullying els cauria un puro. Devien pensar que el Jack era un objectiu més fàcil. El cas és que un dia li van pispar els pantalons de fer esport i se'ls van començar a passar entre ells al vestidor. Un altre dia el Miles, que s'asseia al costat del Jack a tutoria, li va prendre el full d'exercicis que tenia damunt la taula, en va fer una bola i la va llençar al Julian a l'altra punta de la classe

(...).

El Jack ho feia superbé. Mai no demostrava que estava fet pols, encara que jo crec que de vegades sí que ho estava.

Abans de respondre les preguntes, llegeix la informació següent:

Característiques de l'assetjament:

1. **Intencionalitat:** Voluntat de fer mal a algú, no necessàriament de forma física.
2. **Conducta repetida al llarg del temps:** Més enllà de conductes aïllades o esporàdiques, l'assetjament implica reiteració de les accions i durada en el temps.
3. **Existència de desequilibri de poder:** Hi ha una persona que pateix i se sent indefensa davant els agressors i hi ha la indiferència o el seguiment d'aquesta conducta agressiva per part de la resta del grup.

L'assetjament pot ser:

- **físic:** pegar, donar empentes...
- **verbal:** insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se'n...
- **psicològic:** humiliar, menystenir, avergonyir...
- **social:** no deixar participar, excloure d'un grup...

Si les accions negatives es desenvolupen cara a cara, es diu que l'assetjament és de tipus directe. Si, en canvi, es tracta d'accions encobertes o emparades en l'anonimat, es diu que l'assetjament és de tipus indirecte.

Si el mitjà utilitzat per maltractar algú és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, e-mails, ús de les xarxes socials, etc.), estariem parlant de **ciberassetjament**. El ciberassetjament constitueix un exemple molt clar d'assetjament indirecte.

Preguntes sobre el text

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 6

1. Considereu que es donen aquestes circumstàncies en la relació que estableix el grup i, més concretament, el Julian, el Miles i el Henry, amb l'August i el seu amic Jack Will?

	SÍ	NO	JUSTIFICACIÓ
Intencionalitat			
Reiteració, durada en el temps			
Desequilibri de poder			

2. Quin tipus d'assetjament creieu que li fan, a l'August?

Per acabar

Afortunadament, tota aquesta situació es reconduïx al llarg de la novel·la i l'August i el Jack acaben sent acceptats i integrats dins el grup.

És important que prengueu consciència que aquestes actituds fan mal i són perjudicials per a tots. Per a la víctima, perquè debilita la seva autoestima. Per als agressors, perquè consoliden pautes de conducta antisocial i violenta que els poden comportar greus problemes. I per als espectadors o la resta del grup, perquè s'acostumen a tolerar situacions d'injustícia.

D'altra banda, l'assetjament escolar afecta tot el col·lectiu (alumnat, famílies, professorat), el clima de convivència i el funcionament del centre que es veu alterat i distorsionat. Sovint aquestes situacions estan relacionades amb la manca d'habilitats socioemocionals i de gestió positiva dels conflictes per part de tots els afectats, habilitats i estratègies que treballarem més endavant.

Heu viscut situacions semblants en la vostra aula? Aproveïteu per parlar entre tots amb el vostre mestre o mestra i intenteu arribar al compromís d'evitar aquestes actituds o qualsevol altra que vagi en contra de la convivència i us pugui perjudicar en el vostre desenvolupament personal.

Idees clau

- L'assetjament escolar es pot definir com una conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder.
- La manca de respecte, el rebuig al que es considera estrany o diferent estan en la base de l'assetjament.
- Cal mantenir unes relacions positives a l'aula basades en el respecte i l'amabilitat en benefici de tots.
- En l'assetjament, a més de l'agressor i la persona que el pateix, també intervenen els observadors.
- Davant l'assetjament no podem mantenir una actitud neutral. Tothom hi juga un rol. L'actitud dels observadors pot contribuir a aturar una situació d'assetjament: no donant suport a l'agressor, mostrant estratègies a qui pateix l'assetjament i ajudant-lo.
- L'assetjament repercuteix negativament en tots els agents implicats, tant a nivell individual (agressor, víctima i observadors) com de forma col·lectiva (escola i família).
- L'assetjament és un fenomen que té a veure amb una manca d'habilitats i de capacitats relacionals, com l'empatia o l'assertivitat, de les persones implicades.
- Cal que treballem tots plegats per prevenir aquestes situacions, detectar-les i aturar-les.

Altres recursos

- [Guia visual Wonder](#). En aquesta guia visual adaptada pel grup IREF trobareu recursos per acompanyar la lectura de la novel·la *Wonder* de R.J. Palacios.
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament trobareu orientacions i recursos en relació amb l'assetjament entre iguals.
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament trobareu orientacions i recursos en relació al ciberassetjament entre iguals.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 8

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la
Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa
del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 9